

Záznam z jednání Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách (dále jako „Výbor“) konaného dne 7. prosince 2017

Místo schůze: Praha, Strakova akademie, Nábřeží Edvarda Beneše 4,
Zasedací místnost 140 (od 10:00 do 13:00 hod.)

Přítomné členky a členové (zástupkyně a zástupci členek a členů s hlasovacím právem):

	Příjmení a jméno	Organizace
1.	Bálková Pavla // zastupuje: Přenosilová Zdeňka	MSP
2.	Bednářová Zdena Zuzana	Nezávislá odbornice
3.	Čechová Jitka // zastupuje: Janičková Tereza	Persefona
4.	Hurychová Eva	Nezávislá odbornice
5.	Chaloupková Jaroslava	Acorus
6.	Ježková Veronika	Nezávislá odbornice
7.	Jonitová Bronislava	MO
8.	Jung Tomáš	MZd
9.	Krpálková Jindřiška	nezávislá odbornice
10.	Levová Jana	Spondea
11.	Marvanová Vargová Branislava (předsedkyně)	nezávislá odbornice
12.	Poláková Jitka (místopředsedkyně)	proFem, Česká ženská lobby
13.	Potměšil Jan	nezávislý odborník
14.	Prokopová Zdena	ROSA
15.	Spoustová Ivana	Advokátka
16.	Trávníček Zdeněk	nezávislý odborník
17.	Vojtíšková Martina	Asociace pracovníků intervenčních center ČR
18.	Vrbický Jan	MPSV

Omluveny/i:

	Příjmení a jméno	Organizace:
1.	Bělohávková Kateřina	MV
2.	Holušová Barbora	IC Praha
3.	Hovorka Daniel	MPSV
4.	Korbel Matouš (místopředseda)	MŠMT
5.	Laurenčíková Klára	Univerzita Karlova

6.	Vitoušová Petra	Bílý kruh bezpečí
7.	Wúnschová Petra	Centrum Locika

Hostky/é:

	Příjmení a jméno	Organizace:
1.	Stolín Vladimír	Policejní prezidium ČR
2.	Štefunková Michaela	IKSP
3.	Zvolský Miroslav	ÚZIS

Tajemník Výboru: *Pavlíček Michal*

Sekretariát Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Rada“): *Šafařík Radan*

Z celkového počtu **25** členů a členek bylo v době zahájení jednání Výboru přítomno **18** osob s hlasovacím právem. Výbor byl usnášení schopný.

Návrh programu jednání:

1. Úvod a schválení programu;	B. Marvanová Vargová
2. Představení manuálu pro lékaře a lékařky pracující s domácím násilím;	Z. Prokopová
3. Možnosti sběru dat v oblasti domácího násilí ze strany MZd a ÚZIS v souvislosti s plněním Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 -2018;	T. Jung, M. Zvolský
4. Výzkum obětí trestné činnosti zaměřený na zkušenosti obyvatel ČR s vybranými druhy deliktů ve sledovaném období;	M. Štefunková
5. Požadavky Istanbulské úmluvy ohledně sběru dat a možnosti jejich sběru ze strany Policejního prezidia ČR;	V. Stolín
6. Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu, doporučení pro navazující Akční plán;	J. Levová
7. Různé.	Členové a členky Výboru

Ad bod 1 – Schválení programu

B. Marvanová Vargová zahájila jednání Výboru a představila návrh programu.

O návrhu programu následně proběhlo hlasování: 18 pro, 0 proti, 0 se zdržel/a. Návrh byl schválen.

B. Marvanová Vargová na úvod informovala o navázání spolupráce s Výborem pro práva dítěte, možnosti zúčastnit se příštího jednání tohoto poradního orgánu a vyzvala přítomné k návrhu témat, která by Výbor chtěl v rámci tohoto setkání a budoucí spolupráce řešit. Výbor pro práva dítěte navázal intenzivní spolupráci s MSp ohledně

znaleckých posudků v případech domácího násilí, kde figurují děti. V této souvislosti se Výbor pro práva dítěte snaží formulovat doporučení a v návaznosti na ně standardy pro soudní znalce a znalkyně odrážející specifika této ohrožené skupiny.

I. Spoustová v souvislosti s plánovaným jednáním navrhla následující témata: tzv. Cochemská praxe, syndrom odcizeného rodiče a zálohované výživné. Současně zdůraznila potřebu oficiálních stanovisek rezortů k této problematice.

J. Levová zmínila jako jedno z možných témat přístup Policie ČR při vyslýchání dětí. Děti, které se stali svědky nebo oběťmi domácího násilí, jsou např. zbytečně opakovaně vyslýchány.

J. Krpálková navrhla se zaměřit na opatrovnické soudy a jejich propojení s trestními soudy k zajištění větší ochrany dětí.

I. Spoustová uvedla, že kromě soudkyň a soudců, kteří přicházejí v těchto případech do kontaktu s dětmi, by bylo dobré se zaměřit také na pracovníky a pracovnice OSPOD. Především na citlivé zjišťování informací ze strany těchto profesí a prevenci traumatizace u dětí.

E. Hurychová navrhla doplnit témata ještě o problematiku střídavé péče, manipulaci dětí ze strany rodičů v těchto případech a nucení kontaktu s násilným rodičem.

Zájem o účast na jednání Výboru pro práva dítěte projeví: I. Spoustová, P. Wunschová, J. Levová, J. Krpálková, B. Marvanová Vargová a Z. Prokopová.

M. Pavlíček následně přítomné informoval o založení Pracovní skupiny k vyhodnocení plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí v roce 2017 a současně k přípravě navazujícího Akčního plánu po roce 2018. Členky a členové Výboru dají vědět svůj případný zájem o členství v pracovní skupině M. Pavlíčkovi do 8. ledna.

B. Marvanová Vargová doplnila, že v souvislosti s přípravou navazujícího Akčního plánu by mohl být užitečný dotazník Grevia k vyhodnocení implementace Istanbulské úmluvy.

R. Šafařík informoval o přípravě dalšího programového období Norských fondů. Programové zaměření zpracovává MF na základě výstupů ze stakeholders consultations a na základě požadavků donorů. ÚV ČR s MF pravidelně konzultuje přípravu programu. V březnu 2018 by měl být připraven první návrh programu, první výzvy pak na začátku roku 2019. Oproti minulému období bude výzvy administrovat přímo MF. V průběhu příštího roku obdrží Výbor aktuální informace o probíhajících přípravách.

Ad bod 2 – Představení manuálu pro lékaře a lékařky pracující s domácím násilím

Z. Prokopová představila manuál pro lékaře a lékařky pracující s domácím a genderově podmíněným násilím, který vznikl v návaznosti na úkol č. 26 Akčního plánu: *Ve spolupráci s Výborem zpracovat metodický dokument pro rozvoj školení zdravotnického personálu specificky v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí a zajistit pravidelné školení v návaznosti na metodický dokument.* Manuál je dostupný online

z: https://www.urgmed.cz/ostatni/2017_domacigenderovenasili.pdf. Na vzniku materiálu se podílela pracovní skupina MZd ve spolupráci s WHO. Pracovní skupina se za tímto účelem sešla čtyřikrát v předchozím roce. V listopadu byl manuál představen na semináři v senátu parlamentu ČR. V budoucnosti je k tomuto tématu plánována národní konference a měl by vzniknout také metodický pokyn pro lékaře a lékařky. Materiál byl vytisknut v počtu 100 kusů. Lékaři a lékařky dostali informace v elektronické podobě. Organizace Rosa také zpracovala manuál pro zdravotnický personál zabývající se touto problematikou. Publikace je stále k dispozici.

J. Krpálková doplnila, že se v návaznosti na manuál MZd připravují odborné semináře pro lékaře a lékařky.

M. Vojtšíková uvedla, že se jedná o potřebnou metodiku a že je zpracována kvalitně. Chybí v ní však kontakty na intervenční centra a obsahuje nepřesnou definici intervenčních center. Bylo navrženo opravit tuto definici v elektronické podobě dokumentu.

T. Jung požádal M. Vojtšíkovou o zaslání informací k této úpravě s tím, že ověří možnost této úpravy.

Ad bod 3 – Možnosti sběru dat v oblasti domácího násilí ze strany MZd a ÚZIS v souvislosti s plněním Akčního plánu

T. Jung informoval přítomné o proběhlých schůzkách s předsednictvem Výboru a ÚV ohledně plnění Akčního plánu ze strany MZd. V současnosti probíhá diskuze o možnosti sběru dat ze strany MZd a ÚZIS v souvislosti s domácím a genderově podmíněným násilím a to především s ohledem na úkol č. 55 Akčního plánu: *Zahájit přípravu realizace pilotního výběrového šetření zaměřeného na výskyt a zdravotní dopady domácího a genderově podmíněného násilí.*

M. Zvolský následně představil aktuální systém a možnosti sběru dat ze strany ÚZIS (bliže viz příloha 1 zápisu). K identifikaci případů domácího násilí lze využít kódy Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10), konkrétně položky Y05-Y07 kapitoly „Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti“, případně další z podkapitoly X85-Y09 „Napadení (útok)“. Žádná z položek však přesně nedefinuje domácí násilí. Podrobnější informace k MKN-10 jsou dostupné z: <http://www.uzis.cz/katalog/klasifikace/mkn>. V roce 2016 bylo identifikováno 107 výskytů Y07 – „Jiné špatné zacházení“ (duševní trýznění, tělesné zneužívání, pohlavní zneužívání, mučení – manželem nebo partnerem, rodičem, známým nebo přítelem, jinými určenými osobami, neurčenou osobou). Sběr dat limituje několik faktorů: nevyhledání lékařské pomoci, nedostatek informací ošetřující osoby (ošetřující se nezeptá, oběť neuvede pravdivou příčinu poranění, apod.), obava o ochranu osobních údajů, nízká motivace k přesnému vyplňování příčin poranění, neznalost navazujících opatření ošetřující osoby (např. ohlašovací povinnost), obava vyplňujícího nebo oběti z následků, ad. Alternativním řešením skutečnosti, že neexistuje specifický sběr dat ani identifikace případů domácího násilí, by mohlo být výběrové šetření, případně modifikace centrálního sběru dat.

J. Chaloupková uvedla, že je potřeba lékaře motivovat ke správnému vyplňování všech položek.

M. Vojtíšková zdůraznila potřebu vzdělávání zdravotnického personálu v problematice domácího a genderově podmíněného násilí. Současně má však zkušenost, že seminářů zabývajících se touto problematikou se účastní většinou záchranáři a zdravotní sestry a lékaři a lékařky na nich chybějí. M. Vojtíšková také navrhl(a) informovat lékaře a lékařky o potřebě důsledného vyplňování příslušných dat věštníkem MZd.

J. Poláková uvítala možnost provedení pilotního výběrového šetření ze strany MZd.

M. Zvolský dodal, že případná analýza by současně mohla vést ke zvýšení motivace lékařů a lékařek k vyplňování příslušných dat (využitelnost dat ze strany MZd). M. Zvolský uvítá podněty ze strany Výboru.

E. Hurychová se dotázala na možnost využít klasifikaci DSM IV (přesnější specifikace než MKN-10) v ČR a případné slazení obou klasifikací.

M. Zvolský uvedl, že je nutno vycházet ze zákona č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách, který definuje Národní zdravotnický informační systém a z metodických dokumentů jednotlivých registrů, které definují sbíraná data. Světová zdravotnická organizace připravuje 11. revizi Mezinárodní klasifikace nemocí, která by měla být schválena v roce 2018 a v následujících letech bude použita i ve sběrech dat v ČR. V rámci implementace této revize dojde k některým změnám sběru dat, např. spojení více kódů dohromady pro přesnější popis zdravotního stavu a jeho příčin.

M. Vojtíšková a J. Chaloupková projevíly zájem zúčastnit se dalších jednání zástupců a zástupkyň Výboru s MZd ohledně sběru dat.

Ad bod 4 – Výzkum obětí trestné činnosti zaměřený na zkušenosti obyvatel ČR s vybranými druhy deliktů ve sledovaném období

M. Štefunková představila činnost Institutu pro kriminologii a sociální prevenci v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí (blíže viz příloha 2 zápisu). V roce 2017 byla realizována rozsáhlá viktimizační studie „Výzkum obětí trestné činnosti zaměřený na zkušenosti obyvatel České republiky s vybranými druhy deliktů ve sledovaném období“. Sběr dat prováděla externí agentura metodou „face to face“ na reprezentativním vzorku populace (3328 osob). Kromě kriminality obecně obsahoval dotazník i tzv. viktimizační screener v rámci kterého byla zjišťována zkušenost s domácím násilím, sexuálním napadením a stalkingem v posledním roce a v posledních 3 letech a okolnosti viktimizace. Tuto část vyplňovaly dotazované osoby samostatně s tím, že dostaly informace a kontakty na služby odborné pomoci a péče. Dle výsledků této studie se obětí domácího násilí, sexuálního napadení a stalkingu stalo 7 % dotazovaných osob, z čehož tvořily 65,8 % ženy. Z výzkumu vyplynula mj. vysoká míra latence: oběti těchto skutků se často stydí o tom, co sem jim stalo promluvit, řeší situaci v soukromí a nemají důvěru v řešení ze strany Policie ČR. Velká část z nich vůbec nevyužije žádnou formu odborné pomoci: nemají o těchto službách povědomí, příp. nevěří tomu, že by jim taková služba mohla pomoci. Mezi nejčastější následky tohoto typu viktimizace patří somatické obtíže, narušení pocitu bezpečí, negativní dopad na vztahy s lidmi a zdravotní následky.

Ad bod 5 – Požadavky Istanbulské úmluvy ohledně sběru dat a možnosti jejich sběru ze strany Policejního prezidia ČR

V. Stolín informoval členky a členy Výboru o možnostech sběru dat v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí ze strany Policejního prezidia ČR. Policie ČR používá tzv. Evidenčně-statistický systém kriminality. Jedná se o kriminalitu řádně evidovanou Policií ČR. V souvislosti s nabytím účinnosti zákona č. 250/2016 o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (1.7.2017) jsou nově evidovány i přestupky proti občanskému soužití. Platné číselníky ESKK obsahují jak informace o pachateli kriminality, tak i informace o oběti, včetně jejich vzájemného vztahu (vztah oběti a pachatele: kódy 600, násilná kriminalita: kódy 100, mravnostní delikty: kódy 200). Po dohodě s ČSÚ byly vytvořeny jednotné definice příslušných parametrů (např. intimní partner, rodinný příslušník, ad.). V souvislosti s požadavky Istanbulské úmluvy ohledně sběru dat je Policie ČR schopna sbírat všechna potřebná data s výjimkou případů mrzačení pohlavních orgánů. V současnosti v českém právu neexistuje takovýto specifický trestný čin (možnost klasifikovat jako těžké ublížení na zdraví). Další problematickou oblastí je sexuální obtěžování, které upravuje pracovní právo (§ 16 zákona č. č. 262/2006 Sb. zákoník práce). Pro splnění požadavků Istanbulské úmluvy bude potřeba převést sexuální obtěžování do přestupkového nebo trestního řízení, např. v podobě zařazení mezi přestupky proti občanskému soužití.

Z. Bednářová vznesla dotaz ohledně toho, v jaké fázi řízení se dostanou případy domácího násilí do statistik Policie ČR.

V. Stolín uvedl, že Policie ČR sleduje případy od samotného počátku, tedy od jejich nahlášení, až po rozhodnutí. Dále informoval přítomné, že první údaje statistik kriminality za rok 2017 budou zpracovány přibližně v polovině ledna příštího roku.

Ad bod 6 – Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu, doporučení pro navazující Akční plán

J. Levová představila analýzu „Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu“. Analýza je dostupná online z: <http://bit.ly/2p3Hug1>. Výzkum byl zpracován společností SocioFactor v rámci projektu „Zlepšení praxe při prevenci, identifikaci a potírání domácího násilí prostřednictvím specializace“ podpořeného Nadací Open Society Fund Praha z programu Dejme (že)nám šanci. Mezi důležitá zjištění kvantitativní části výzkumu patří např., že délka trvání násilí ve vztahu násilí je obvykle delší než 3 roky (u 45 % obětí domácího násilí), násilí se stupňuje (35,5 % obětí) a u násilí jsou více jak v polovině případů přítomny děti. Výzkum mínění široké veřejnosti ohledně domácího násilí ukázal, že veřejnost si je vědoma toho, že se nejedná o ojedinělý jev a ví, že se odehrává napříč společenskými vrstvami a že má významný vliv na děti žijící v domácnosti. Veřejné mínění také odmítá představu o domácím násilí jako o soukromém problému zúčastněných a považuje za legitimní zásah zvenčí. Zásah zvenčí, který představuje širší rodina, státní instituce nebo odborná veřejnost, je vnímán jako důležitý prvek pomoci ohroženým osobám. Současně však veřejnost vnímá limity v pomoci z důvodu obtížné rozpoznatelnosti domácího násilí od jiných konfliktů v rodině. Kvalitativní část se zaměřovala na pojetí domácího násilí mezi experty a expertkami. Z této výzkumní části vyplynuly následující překážky v průběhu řešení domácího násilí u ohrožených osob: ekonomická nerovnost (partnerské násilí i násilí

na seniorech), nedosažitelnost krizového i následného bydlení je těžko dosažitelné a opakovaná stigmatizace (opakující se procedury a délka trvání řízení). Experti a expertky také poukazovali na problematiku mezigeneračního násilí a nedostatečnou tematizaci násilných osob a práce s nimi. Z výpovědí dotazovaných z řad bývalých klientů a klientek intervenčních center byl patrný důraz na institucionální bariéry. Oproti předchozím studiím se projevil lepší přístup jednotlivých státních úředníků a úřednic i pomáhajících profesionálů a profesionálek. Přesto jsou zaznamenány situace, kdy pracovníci a pracovnice svým přístupem ohrožené osoby od řešení odrazují. Ukazuje se potřeba odborných pracovníků a pracovníc orientujících se v problematice domácího násilí s individuálním a citlivým přístupem k těmto případům (více informací viz příloha 3 zápisu). Další problematikou, kterou by měl zohlednit navazující Akční plán, jsou falešná obvinění v případech domácího násilí. Díky těmto případům dochází k dehonestaci skutečných obětí.

I. Spoustová zmínila také falešná obvinění ze zneužívání dětí a skutečnost, že na internetu kolují i návody jak v případě falešných obvinění postupovat. Na tyto návody by bylo zapotřebí zareagovat. Dále navrhla, že pošle Výboru odkaz na FB událost konference, která se této problematice věnovala a která obsahuje i záznamy příspěvků (dostupné online z: <http://bit.ly/2kUqoMf>).

Ad bod 7 – Různé

J. Poláková informovala členy a členky Výboru o chystaném semináři k analýze soudních rozhodnutí v případech znásilnění, který proběhne 13. prosince na Strakově akademii. Na seminář naváže jednání Pracovní skupiny pro prevenci sexuálního násilí. Pracovní skupina na příštím jednání představí návrh podnětu k této problematice.

Termín příštího setkání Výboru byl stanoven na 8. března 2018 od 10:00 na ÚV ČR. Termíny dalších jednání v příštím roce byly stanoveny následovně: 7.6., 6.9. a 6.12.2018.

Shrnutí úkolů a závěrů jednání Výboru:

- Členky a členové Výboru sdělí svůj zájem o účast na jednání Pracovní skupiny k vyhodnocení Akčního plánu za rok 2017 a přípravě navazujícího Akčního plánu (Členky a členové Výboru)
- Upravit definici IC v elektronické verzi manuálu pro lékaře a lékařky pracující s domácím a genderově podmíněným násilím (M. Vojtíšková, T. Jung)
- Zařadit na příští jednání problematiku dětí, jakožto osob ohrožených domácím násilím (M. Pavlíček)

Trvajících úkolů z minulých jednání Výboru:

- Zajistit pozvání Výboru na setkání interdisciplinárních týmů v Praze a středočeském kraji (M. Sirotková)
- Poskytnout Probační a mediační službě kontakty na Výbor (M. Pavlíček)
- Zajistit konzultaci připravované mediální kampaně Probační a mediační služby k DN (R. Bureš)
- Zaslát návrhy na další osoby z oblasti justice (státní zastupitelství Praha 2, soudce/soudkyně) k oslovení s nabídkou členství ve Výboru (I. Spoustová)

Jednání bylo ukončeno v 13:00.

Schválila:

B. Marvanová Vargová, předsedkyně Výboru

Zapsal: M. Pavlíček, sekretariát Rady vlády pro rovnost žen a mužů.